

Szerkesztőségi iroda:

Nagybecskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám.

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Előfizetési árak:

Égész évre	—	—	—	21 kor.
Félévre	—	—	—	12 .
Negyedévre	—	—	—	6 .
Egy óra	—	—	—	2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —				

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybecskerek, 1905.

XXXIV. évfolyam. 136. szám.

Péntek, június 16.

A torontálmegyei függetlenségi párt megalakulásához.

Nagybecskerek, június 16.

Az országos függetlenségi párt néhány korifeusa, élükön Kossuth Ferenczel és Apponyi Albert gróffal ma este Nagybecskerekre érkezik, hogy holnap részt vegyenek a torontálmegyei függetlenségi párt alakuló közgyűlésén.

Aki vármegyénk politikai viszonyait ismeri, azt mindenestre felelte meglepi az a hír, hogy megalakul a megyei függetlenségi párt. Mert lehetetlen fel nem vetni a kérdést, hogy hol voltak eddig a függetlenségi párt torontáli hívei? Nem szólnak a régebbi időkről, a Tisza Kálmán, a Szapáry Gyula, avagy pláne a „hírhedt” Bánffy-választásokról, mert ezekről konokul azt vallja „minden független polgár”, hogy az erőszak jegyében folytak le. De utalunk a Széll-féle választásokra, melyeknél tisztábbat — ugyebár — még nem csináltak Magyarországon? S mégis hiába kutatjuk az 1901. év krónikáit, mindenütt csak azt találjuk, hogy a torontáli jelöltek szabadelvű és ismét szabadelvűpárti programmal léptek fel. De még itt sem állunk meg. Hát a legutóbbi Tisza-féle választás alkalmával volt-e függetlenségi jelölt? Várady Imre pártunkivüli programmal lépett fel, Baross János Felső-Torontálban az agráriusok hívének vallotta magát, Pavlovits Lyubomir pedig nemzetiségi programmal lépett fel. Ime a három ellenzéki képviselő programja. A többi tíz a sokat szidott szabadelvű párthoz tartozik. Igaz, hogy időközben az ellenzékiek közül ketten beléptek a függetlenségi pártra, de az is igaz, hogy nem a függetlenségi párt programja alapján választották meg őket.

Hiába kutatjuk tehát, hogy hol van-

nak azok a függetlenségi párti hívek, akikből a megyei párt meg fog alakulni.

Nem célunk azt a mozgalmat kisebbiteni, mely tényleg hívókra talált vármegyénkben. Azon az állásponton állottunk mindig, hogy feltétlen tiszteletet követelünk a magunk politikai hitvallásának, de viszont megadjuk ezt a tiszteletet minden politikai meggyőződésnek, bármilyen áthidalhatatlan ür is válasszon el tőle. De ez nem tart vissza azon meggyőződésünk nyilvánításától, hogy a torontáli választó közönség azon része, mely Kossuth és Apponyi zászlaja alá sorakozik, nem írja alá teljes egészében azt a programot, melyet a függetlenségi párt magáénak vall, hanem igenis alkotják a holnap megalakuló pártot azok, akiket vagy a Kossuth vagy az Apponyi név kultusza visz oda, a népszerű áramlattól elragadott emberek nagy tömege s azok, akik személyes okokból ellenzik a szabadelvű programot. Az önálló hadsereg valamennyiünk ideálja. De igen sokan abban a nézetben vagyunk, hogy az ország egyelőre még nem bírja el azt a súlyos anyagi terhet, melyet az önálló hadsereg tetemes többköltsége vállalkra róna. Ami pedig az önálló vámtérületet illeti, rá kell utalnunk arra, hogy a párt zöme a gazd-közönségből kerül ki, de még Apponyi gróf ellentáthatatlan szónoklata sem fogja a párthíveket az önálló vámtérület hasznos és üdvös voltáról meggyőzni.

Érthető, hogy a néptömeg latni akarja Kossuth apánk széles látókörű fiát. S még érthetőbb, hogy mindenkor szívesen meghallgatja Apponyi Albert gróf, a világ egyik legnagyobb szónokának ragyogó ékesszólását. Lesz is taps és ünneplés bőven s mi egyik ünnepeltől sem sajnáljuk. S mi Kossuthtól, a higgadt, koncilians pártvezér-

től, sem Apponyitól, hisz brillians tehetségének minden művelt ember feltétlen tisztelője. Bár nem tagadjuk, hogy sokkal jobban örültünk volna, ha Apponyi nem politikai, hanem közművelődési, vagy nemzeti ügyben tisztelte volna meg vármegyénket, mert ebben az esetben pártkülönbség nélkül az egész társadalom állott volna az ünneplők sorába, amit a jelen esetben, amikor mint ellenfél, még pedig mint kérlelhetetlen, a szélsőségektől sem visszariadó ellenfél jön közénk, nem tehetünk, már csak azért sem, mert meggyőződésünk szerint hibát követ el az, ki a magyar tábor ketté osztja és oly politikát visz be a nemzetiségi vármegyékbe, mely, amint a legutóbbi választások alkalmával is tapasztaltuk, itt minálunk a faji és nemzetiségi gyűlölködésre vezet.

A függetlenségi párt apostolainak — ismételjük — holnap előreláthatólag nagy sikerük lesz. A szokatlan környezetből s a kiváló szónokok által felvillanyozott hallgatók, nem kételkedünk benne, zajos óvációkban fogják részesíteni az országos hírű vezetőket. De ha visszatérnek a családi tűzhely nyugalmas csendjébe, el fognak gondolkozni azon, hogy nemcsak a csillogó szónoklat boldogít, de az áldáshozó munka is érdemel valamelyes tiszteletet. S bizonyosak vagyunk benne, hogy igen sokan vissza fognak térni abbéli meggyőződésükhöz, hogy époly lelkes fia e hazának az a polgár, aki ez ország fokozatos, minden megrázkódtatás nélkül való fejlődését óhajta, mint az, ki a nemzet óhajait rohamos léptekben egy csapással akarja megvalósítani.

Pedig csak ennyi a különbség és semmivel sem több a függetlenségi és a szabadelvűpárt hívei között.

A „TORONTÁL” tárcája.

Gáttörés.*

A nap sugarai ragyogva esnek a tenger felszínére, amelyet alig észrevehető szellő rezgett meg. A tenger megmozdul... Nesztelenül siklik a csónak a gyenge hullámokon. A vitorla ki van feszítve s végtelenség látszó tér terül el előttünk. Odébb egy áttört gát látszik. Közelebb érünk hozzá. A hullámok, most már mint lomha szörnyeteg, kuszának fel a gáttörésre, míg ott, ahol az akadályt áttörték, szabadon csaphatnak át.

— A tenger nem ismer akadályt! — szól hozzám társam, egy öreg halász.

— R'g volt, hogy a tenger áttörte a gátat? — kérdeztem s néztem, amint a hullámok átvették magukat rajta.

— Rég volt bizony! — szól most a tengerész s arcán komor árnyék suhan végig.

— Mond csak — folytatja — ösmeritek ti a tenger és a szikla küzdelmét, amelyről minden valamirevaló tengerész tud beszélni?

* (Gorkij ebben a leírásban szimboliztikusan az orosz nép meg-megújuló szabadságküzdelését írta meg. Költői revelációja jóslatszerűen megérezte a most lejátszódott, de be nem fejeződött orosz forradalmat s ennek hatása alatt írta meg a „Gáttörés“-t.)

— Nem ösmerem. Mondd el! — biztatom társamat.

— Mint a levegőben a madár, oly szabadnak érezte magát a tenger hulláma... Bömbölésével betöltötte a végtelenség látszó tengert s kénye kedve szerint hőmpölygött minden irányban. Az ember azonban, ez a gonosz zsarnok el akarta tőle rabolni a szabadságát s rá akarta kényszeríteni, hogy csak addig terjeszkedjen hullámverésével, ameddig az céljait szolgálja. El akarta tőle rabolni a nap ragyogását, az ég kékjét. Kiküldte ellene rabszolgáit, a sziklákat, hogy fékezzék meg a hullámok erejét.

— A tenger megmozdult.

— A hullámoknak különös örömük telik abban, ha a szikladarabokat lehempergetik a tenger fenekére s mosolyogva verdeshetik a szilárdnak látszó akadályt.

— A föld gyomrából új jövevények érkeztek; köszöntük őket dalainkkal, csábítsuk el morajunkkal s azután boldogan élhetünk tovább anyánkkal, a tengerrel és dicsérhetjük ismét a fényt, a nap ragyogását és a szabadságot — szölkak egymáshoz a hullámok.

— De Orkán apó, aki iszonyu bömbölés között új hullámokat hajtott, komoran nézte a sziklákat.

— És a sziklák ledőltek és a tengerbe zuhantak, de egymásra estek és szilárd falat

alkottak. Kezdték a hullámokat összeszorítani. A hullámok pedig ijedve látták a kemény falat, de azután ezt is ledöntötték.

— Nehéz sóhajok között omlott össze a sziklafal.

— A tenger megmozdult és sóhajtott, a hullámok szétfutottak és sokan összeomlottak a sziklákon.

— A tenger újból sóhajtott, mire a hullámok rémülten kiabáltak: Elárulva! Elárulva! Elrabolták a szabadságunkat.

— Orkán apó iszonyu böggéssel rontott a sziklákra: — Oh ti sziklák, oh ti borzasztó falak! Valaha ti is szabadak voltatok! Miért adtatok oda magatokat, hogy a mi szabadságunkat elraboljátok?!

— A komor sziklák szótlanul hallgatták Orkán apó vádjait.

— Mi nem a saját jószántunkból cselekszünk. Ránkparancsoltak, hogy raboljuk el szabadságotokat.

— Orkán apó elvitte a hirt a hullámoknak.

— Oh ti hullámok, ti szegény hullámok! Elvesztettétek szabadságotokat! Rabszolgák lettetek!

— És a hullámok menekültek s lehúzódtak a tenger fenekére. Orkán apó hiába fogja őket hívni. Elnémult a dal a fiatal hullámok

Sirolin

A legkiválóbb tanárok és orvosoktól mint hathatós szer:

tüdőbetegségeknel, légzőszervek hurutos bajainál, ugymint idült bronchitis, szamárhurut

és különösen lábbadozóknál influenza után ajánlatik. — Emeli az étvágyat és a testsúlyt, eltávolítja a köhögést és a köpetet és megszünteti az éjjeli izzadást. — Kellemes szaga és jó íze miatt a gyermekek is szeretik. A gyógyszerárakban úvegenként 4— koronáért kapható. — Figyeljünk, hogy minden üveg alantl oeggel legyen ellátva:

F. Hoffmann-La Roche & Co. vegyészeti gyár Bazel (Svájc).

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 1/2 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 5 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/2 óráig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délből gőzfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad.

Június 18. Omke beszámoló gyűlés.
Július 10. köz. bizottság.

— **Személyi hir.** Hrabarcs. és kir. vezérőrnagy az itteni közös hadseregbeli gyalogezred osztályainak megvizsgálása céljából tegnap és ma Nagybecskerekre tartózkodott.

— **Gyászmise József főhercegeért.** Boldogult József főherceg lelkiüdvéért a nagybecskereki róm. kath. templomban június 19-én, hétfőn délelőtt 10 órakor gyászistentisztelet lesz, a melyre hivatalosak a hatóságok, intézetek és testületek.

— **Az iparhatóság ülése.** Nagybecskerek város tanácsa mint elsőfoku iparhatóság dr. Perisics Zoltán polgármester elnöklésével tegnap délután ülést tartott, amelyen Wolff Károlynak mázoló, Schmidt Miklósnak kőműves, Binder Antalnak női-szabó, Veréb Györgynek vendéglő, Nikolics Illésnek szatócs, Pollák Zsigmondnak szatócs, Jovanovics Voislavnak pedig cipész-mesterség folytatására adta meg a szükséges ipar engedélyt. Törlés ez alkalommal 2 volt. Az iparhatóság ezeken kívül még több folyó ügyet is intézett el.

— **Eljegyzések.** Csere i Gyula nagybecskereki kir. tanfelügyelőségi tollnok eljegyezte Ádám Katinka kisasszonyt Nagyikindáról. — Scherka Ödön zombolyai segédjegyző eljegyezte Balogh Eszti urhölgyet, néhai Balogh Károly nyugalm. árvaszéki ülnök szeretetreméltó leányát.

— **Az ideai hadgyakorlatok.** A rendes körülmények között június 20-án megtartott századkiképzés az idén kivételesen június végére esik. Július elsejétől augusztus elsejéig zászlóaljgyakorlatok lesznek. Körülbelül augusztus első napjaiban indul a temesvári helyőrség teljes hadi felszereléssel vonaton a nagygyakorlatok színhelyére, az eddigi tervek szerint Radna, Lippa, Facset, Lugos vidékére. Előbb lövészetgyakorlatokat tartanak, majd Facset vidékére mennek és Schwitzer Lajos tábornagy személyes vezetésével a főhadosztálygyakorlatokat. A nagygyakorlatok lefűvése szeptember 18-án lesz Facset és Lugos környékén. Hogy azonban a kiszolgált katonákat ekkor mindjárt haza engedik-e, az a politikai viszonyok alakulásától függ. Szeptember 1-től századonként 35 tartalékos katona fog résztvenni a gyakorlaton.

— **Kitüntetett tanítók és tanítónők.** A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési egyesület igazgatósága tegnap délután a vármegyeház alispáni kistermében dr. Vinczehidly Ernő igazgató elnöklésével ülést tartott, a melyen a magyar nyelv tanításában kiváló eredményt elért tanítók jutalmazása fölött határozott. Az igazgató-

ság Somfai János titkár előterjesztése alapján 50—50 korona jutalomdíjjal a következő tanítókat tüntette ki: Fischer Mór nagybecskereki központi áll. el. iskolai tanítót, Osztie Béla nagybecskereki Eötvös-utcai áll. el. iskolai tanítót, Münzberg József alibunári áll. elemi iskolai tanítót, Szubotich Bódog szanádi gör. kel. szerb elemi iskolai tanítót és Mayer Éva szerb-neuzinai községi elemi iskolai tanítónőt. Ezenkívül díszokmányokkal tüntette ki az igazgatóság a következő tanítókat és tanítónőket: Dienstl Emilia, Kuss Berta nagybecskereki áll. elemi iskolai tanítónőket, Fröhlich Pál nagybecskereki áll. elemi iskolai tanítót, Cservinszky György ujpécsi közs. el. iskolai tanítót, Herold Mihály homolici állami elemi iskolai tanítót, Grueszku János csebzai gör. kel. román tanítót, Kovalik Károly horvátneuzinai r. kath. el. iskolai tanítót, özv. Thurnné aracsai tanítónőt és Schlegel Károly eleméri tanítót. A kitüntetettek úgy a jutalomdíjakat, mint a díszokmányokat kellő ünnepség keretében kapják kézhez.

— **A megyés püspök József főhercegeért.** Deseffy Sándor esanádi megyés püspök József főherceg elhunyt alkalmából pásztorlevelet adott ki, a melyben meleg hangon parentálja el a legmagyarabb főherceget. A pásztorlevelet a püspök így végzi:

„A esanádi egyházmegyét még különösen gyengéd kötelek is fűzi a Boldogulthoz. Több helyütt nagy kiterjedésű birtokai voltak. Ahol kegyuraságot viselt, e kötelességet is mintaszerűen nagylelkű példaadással teljesítette. Röviden szólva: nagy szívvel, áldozatkész nemes lelkével, magyar szokásaival, erkölcsével és a magyar föld és nép igaz szeretetével egészen a miénk volt a Boldogult. Magyar földön született, itt élt és halt meg, magyar föld fogja takarni muló porait, és magyar lélek fogja áldani halhatatlan emlékét!

Minden plébániai templomban folyó hó 19-én, vagy ha ez fontos oknál fogva lehetetlen volna, egy másik napon a hatóságok meghívásával a Boldogult lelki üdvösségeért ünnepélyes gyászmise tartandó, hogy ezzel is tanúsítsuk kegyeletet tisztelőnként a legfelsőbb uralkodóház fenséges tagja iránt és lerójuk halánk adóját azokért a jótéteményekért, amelyekben a Boldogult által magyar nemzetünk részesült.

Az örök világosság fényeskedjék neki!

Budapest, 1905. évi június hó 13-án.

Sándor, püspök.

— **Rajzkiállítás.** Rajz- és szőlőmunka-kiállítás nyílik meg f. évi június 17-én a helybeli áll. polgári fiúiskolában, melyre ezúton hívjuk fel a szülők és érdeklődők figyelmét. Szalaváry Ede polgári iskolai rajztanár nagy szorgalommal állította ki a körülbelül 200 tanulónak mintegy 3000 rajzát, melyek között a régi- és újabb rajztanítási irány első pillanatra feltűnik. A kézügyességi munkák a tanulók ügyességéről és szorgalmas munkásságáról tanuskodnak. A kiállítás folyó hó 24-éig lesz nyitva d. e. 8—12-ig és d. u. 3—5-ig, ünnepnapokon csakis délelőtt.

ajakán és a nap sugarai sem ragyogtak többé oly fényesen.

— Időről-időre azonban felszínre jöttek a fiatal hullámok, akik nehezen tűrték a rabszolgaságot. Zárt sorokban támaszni kezdték az elleniséget, de észre sem vette őket.

— A tenger sirt . . .

Évek multak és sok-sok fiatal hullám tört meg a sziklafalon.

— Egy napon összegyűltek a küzdő hullámok. Engedjétek meg, hogy új erőt gyűjthessünk — szóltak egymáshoz, azután követeket küldtek a tenger minden irányában, hogy az alvó hullámokat felébresszék. A követek leszálltak a tenger mélyére, de azok csüggedten mondták:

— Elveszett minden erőnk, fáradtak vagyunk a sziklák ellen küzdeni. — A követek most az orkánt keresték, de sehol nem találták meg.

— A hegy csucsán ült az orkán.

— A hullámok küldenek hozzád — szóltak a követek a hegy lába előtt. — Vajha elhagynád a hegytetőt s jönnél segítségünkre! Jöjj hozzánk, szabadíts meg a zsarnoktól. Gyűjts erőt és pusztítsd el a falat. Minket nem riaszt vissza semmi. Sem a halál, sem a pusztulás. A szabadságért szívesen meghalunk!

— Orkán vére megpezdült s jóleső emlékek járták át agyát; azokra az időkre gondolt, amikor a tenger még szabad volt.

— Jövök, jövök! — hangzott azután ezer torokból. — Ébredjétek, ti szunnyadó hullámok, tépjétek össze láncaitokat!

— A kiáltásra ezer hang visszhangja válaszolt. Az alvók felébredtek. Az öregek ifjui

erőt éreztek izmaikban s minden hullám vágyott a nagy küzdésre.

— Valamennyi hullám megmozdult, hogy részt vegyen a harcban.

— Sötét éjszaka borult a tengerre, komor felhők szálltak az égen s a csatazaj betöltte a léget.

— Északon, délen, keleten, nyugaton, minden irányban gyülekeztek a hullámok. A fiatalok égtek a vágytól, hogy elsőek legyenek. Csakhamar végigfutottak a tenger felszínén s az orkán kísérte őket.

— Előre, hatalmas hullámok! Halál, vagy győzelem! — ezzel a csatakiáltással rohantak a sziklára. A fal megroppant. A hullámok ereje csodálatosan megnövekedett s tajtékozva csapák össze a sziklák fölött, de a szikla rendületlenül áll.

— Az első támadók elpusztulnak, de újak lépnek helyükbe.

— A tenger szintén vészjóslóan morajlik.

— A hullámokat visszalöki a sziklafal, de újabb és újabb támadók veszik föl a küzdést. Ezrével támadnak most az ellenre . . . A tenger szinte elhagyta a partot, hogy hullámjaival támogassa a küzdőket.

— Mint bős oroszlánok bömbölnek az öreg hullámok. Fehér sörényüket megrázzák a viharban s iszonyu erővel zudulnak a sziklára.

— A nap virradni kezd. A sziklák még mindig küzdenek.

— A vihar fűtől s dübörögve tornyosul a sok hullám.

— Ijedten menekülnek az emberek. A halászok megilletődve nézik a kemény tusát, szívük összeszorul és köny szökik szemükbe. Imára kulcsolják össze kezeiket s kéri az Istent, hogy

— **Szoborleplezés Zombolyán.** Zombolya hazafias polgársága páratlan áldozatkészséggel ére-mellszobrot emel Kossuth Lajosnak. A szobor leplezése folyó hó 29-én lesz. A nagyszabásúnak ígérkező ünnepélyre az előkészületek a legserényebben folynak. A város intelligenciája karöltve a polgársággal mindent elkövet, hogy az ünnepély minél fényesebb legyen. Az ünnepélyre a hazafias közönséget a szobor bizottság ez uton is meghívja. A fogadó-bizottság a vendégeknek kényelmes elszállásolást biztosít. A társaságban való részvételtől (részvételi jegy 3 kor.) folyó hó 25-éig kell a szobor bizottság titkárat értesíteni.

— **Bucsu.** A nagybecskereki reformátusok s a „Keresztyén nőegylet“ tagjai szépen bucsuztak el f. hó 15-én este, a lelkészlakon tartatni szokott áhitatóra után dr. Eördög Árpád nagybecskereki törvényszéki albirótól, akit Nagyikindára neveztek ki alügyésznek. Az áhitatóra után ugyanis Szalaváry József lelkész az egybegyűlt hívek s a „Keresztyén nőegylet“ nevében szép beszédben méltatta dr. Eördög Árpádnak a vallásosság emelése s a keresztyén szeretet terjesztése érdekében kifejtett nemes buzgómát és példányoszerű keresztyén életét s nagybecskereki működése emlékéül és a hívek szeretete jeléül egy arany írónt nyújtott át, melyen ez az áldás volt felvéve: „Áldjon meg tégedet az Ur és őrizzen meg . . .“

— **Román tanító a magyar nyelvért.** Mint Valkányról írják, az ottani gör. kel. iskolákban megtartott évről vizsgákon nagy elismerést keltett Szép Valér gör. kel. román tanító működésének eredménye. A derék tanító ugyanis buzgalommal tanította az I. és II. elemi osztályok növendékeit a magyar nyelvre s ebben olyan sikert ért el, hogy a kisromán növendékek precíz magyar feleleteket adtak a vizsgákon. Szép Valér hazafias működése bizonyára méltánylást fog találni illetékes helyen.

— **A pancsovai kiállítás.** Mint lapunkat értesítik, a pancsovai ipar- és mezőgazdasági kiállításra, mely augusztus 15-én nyílik meg, nagyban készülnek. A kiállítás a város mellett levő gyönyörű népkertben lesz, melynek árnyékát és üdülést nyújtó lombos fái között festői képet mutatnak az igen izléses kivitelű szép és nagyarányú kiállítási pavilonok, melyeknek jó része már elkészült, illetve befejezéséhez közeledik. Az 1400 négyzetméter kiterjedésű és 27 méter magas kupolával megkoronázott impozáns iparcsarnok szomszédságában a mezőgazdasági termények- és a háziipari pavilonok emelkednek. Közéjük a segédek és tanoncok csarnoka, az igazgatósági épület, a zencsarnok és terjedelmes vendéglő, halászcserda és cukrászda emelkedik. A többi, valamint a magánosok, községek és járások csarnokai, összesen 25 pavillon, már javában épülnek és így egész biztosra vehető, hogy a megnyitáig minden elkészül. A kiállítások száma már meghaladja a 700-at és még mindig nagy számban jelentkeznek. A gépkiallítás, melyen csak hazai gyártmány vehet részt, igen gazdag lesz és eddig is már mintegy 3000 négyzetméter területet foglal el. A kiállítás tartama alatt díjazással egybekötött szarvasmarha-, ló- és baromfi-kiállítás, valamint lövészverseny is lesz.

vessen véget a borzasztó harcnak s juttassa diadalra a hullámok küzdését.

— A zsarnok emberek, kik maguk idézték elő az elemek harcát, most könyörögve kéri a tusa megszűnését. Mily örömet nézték most már a sziklákát és visszaadták volna a hullámok szabadságát. De már akkor késő volt . . . A hullámok nem kértek többé . . . saját erejükkel akarják kivívni szabadságukat.

— És meginog a sziklafal. Megroppannak darabjai a hullámok ereje alatt.

— Engedni kezd az egész fal s szinte menekülni látszik a hullámok támadása előtt.

— Egymásután omlik össze a sziklák fal . . .

— Diadalmamor zug fel a tengerből.

— A ledől szikladarabok alazuhanak, de a tenger fenéke visszalöki őket: — Itt csak azok pihenhetnek, akik a szabadságért küzdöttek!

— Leírhatalan örömriválgat zug át a tengeren. Az ellenség legyőzte ott. Diadalittasan hőmpolyognak tova a hullámok:

— *Dicsőség az elesetteknek!*

Szabadság az élőknek!

Ezt a régi mesét mondotta el nekem a vén halász. Körülöttem kékséget láttam és a végtelen tengert.

A távoiban egy város élete lüktetett, fekete, sűrű füst szállott fel, láncok csörögtek s nehéz sóhaj szállt a tenger felé.

— És nekem úgy tűnt föl, mintha távol a tengeren a vihar száguldott volna . . .

— Oh ti emberek, szegény nyomorult emberek! . . .

Maxim Gorkij.

TÁVIRATOK.

A helyzet.

Fejérváry bécsi útja.

Budapest, június 16. (A „Torontál” ered. távirata.) Fejérváry báró tegnapi kihallgatásáról jelentik Bécsből, hogy a kihallgatást megelőzőleg Fejérváry egy óra-
kor a Hofburgba hajtatott és a kabinet-
irodába ment. A király Fejérváry bárót
csak fél kettőkor fogadta kihallgatáson,
mely délutáni három óráig tartott. Fejérváry báró ezután vejét, Burián báró közös
pénzügyminisztert látogatta meg. Fejérváry báró a kihallgatáson jelentést tett a királynak a kabinetalakítás befejezéséről. Ő felsége
erre Fejérváry bárót *formálisan megbízta a kabinet vezetésével.* Fejérváry egyuttal be-
mutatta a királynak azt a deklarációt,
melyet az új kormány a képviselőházban
szándékozik előterjeszteni.

Fejérváry báró egyébként ma már
visszaérkezett Budapestre.

Az új kormány bemutatkozása.

Budapest, június 16. (A „Torontál” eredeti távirata.) Az új kormány bemutatkozása tudvalevőleg szerdán lesz és pedig délelőtt a képviselőházban, délután a fő-
rendi házban. A bemutatkozást megelőzőleg a kormány összes tagjai átveszik hivata-
laikat. Hétfőn és kedden lesz a mostani
miniszterek bucsuja s ugyanakkor fognak az új miniszterek a minisztériumokban
beköszöntőt mondani.

Az új kormány és a parlament.

Budapest, június 16. (A „Torontál” ered. távirata.) Bécsi jelentések azt mondják, hogy a képviselőház elnapolása az új kormány bemutatkozása után előreláthatólag
nyomban meg fog történni. A jelentések szerint a képviselőházat november 15 ig
napolják el. Ez idő alatt a kormány nem fog ujoncoztatni, hanem a harmadik évüket
kitöltött katonákat tartják bent továbbra.

Az osztrákok és a helyzet.

Budapest, június 16. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bécsből jelentik, a Reichsrath tegnapi ülésén felolvasták
Schönerer képviselő és társainak interpellációját, amelyben felvilágosítást kérnek a monarchia egységét illetően, tekintettel a Magyarországon történendőkre.
Azt kérdik, hogy a kormány megtette-e már a hadsereg különválása esete-
re szükséges intézkedéseket.

József főherceg halála.

A holttest szállítása.

Budapest, június 16. (A „Torontál” eredeti távirata.) Az elhunyt főherceg holttestét holnap reggel különvonaton hozzák
Fiuméből Budapestre. A sarkofagot nem csomagolják be, hanem a vagonban fel-
állított katafalkra helyezik. A különvonat szombat este, e hó 17-én, fél 9 órakor
érkezik meg a déli vasút érkezési oldalára. A halottat ezután a Krisztina-köruton s
Attila-köruton keresztül az új serpentin-
uton viszik föl a várba. Amint a menet a Szent István-templom elé érkezik, a
koporsót udvari lakajok beviszik a tem-
plomba, ahol azt az átvétel után a rava-
talra teszik s a templomot bezárják.
A ravatalt vasárnap, e hó 18-án, 9
órától 12 óráig és 2—5 óráig, hétfőn 9—
12-ig tekintheti meg a közönség.

A temetés.

Budapest, június 16. (A „Torontál” ered. távirata.) Végleges megállapodás
szerint a temetés hétfőn délután 4 órakor
lesz. A király mindvégig jelen lesz a
gyászszertartáson és hétfőn éjjel utazik
vissza Bécsbe.

József Ágost főherceg köszönete.

Budapest, június 16. (A „Torontál” eredeti távirata.) József Ágost főherceg
meleghangu levelet intézett Kossuth

— **A kulturegyesület vizsgai jutalomkönyvei.**
A torontálvármegyei magyar köznevelődési egye-
sület tegnapi igazgatósági ülésén 314 vizsgai
jutalomkönyvet küldött szét a vármegye külön-
böző iskoláinak a magyar nyelvben sikeres elő-
menetelt tett növendékek vizsgai jutalmazására.
A könyvekből 100-at kapott a nagybecskereki
központi áll. elemi, 70-et a nagybecskereki
Eötvös-ucai áll. elemi, 23-at a hertelendyfalvai
községi, 31-et a nagyszentmiklósi állami elemi,
23-at a hajosfalvai községi, 24-et az óbessenyői
községi, 24-et a perjámosi r. kath. és 24-et a nagy-
komlósi r. k. elemi iskola. Azonkívül hasonló célból
növendékek jutalmazására az igazgatóság a Kar-
átsonyi-alap 16 korona kamatát és a Révay-alap
12 korona kamatát a nagybecskereki főgimnázium
és a Nemzeti kaszinó alapítványának 24 korona
kamatát a nagybecskereki felsőkereskedelmi és
polgári iskolának adományozta.

— **Milyen időnk lesz?** Meteor jelenti: Az
eső nálunk már nagyon is felesleges, ahol a ziva-
taros idő alkalmával bő esőt kaptunk s így lesz-
nek ezzel mindazon helyek, ahol ily eső volt. De
van még az országnak igen sok vidéke, ahol a
szárazság állandóan megmaradt. Ott e kiadó, jó
csendes esőt szívesen fogják venni. Nálunk az
abnormális szárazság átment abnormális nedves-
ségbe, vagyis elkerültük a Scyllát s bejutottunk a
Charibdisbe, a mostani év végletekebe menő jele-
lege szerint, ami szintén csak a termények kárára
szolgál. A 24-iki csomópont is nedves esős jellegű
s akörül is sok a csomópontunk még e hónap-
ban, így most a tulsok csapadéktól kell tartanunk,
ha csak a teresztrikus hatások nem fogják azt
méréskelni, ami által éppen oly jót tennének
velünk most, mint tettek rosszat akkor, amidőn
a gyengébb esős jellegű hatásokat megsemmisít-
tették s szárazságot hoztak elő.

— **Gyilkos fu.** Borzalmas gyilkosság hírért
vesszük Kanakról. A napokban történt ugyanis,
hogy Radu Ignya ottani földmives a mezőn
munkaközben összeveszett édesapjával, Radu
Timával, akit szóváltás közben egy kapával úgy
fejbevágott, hogy az holtan terült el a földön.
Az esetet bejelentették a nagybecskereki kir.
ügyészségnek, mely azonnal megindította a vizs-
gálatot. A kihallgatás folyamán Radu Ignya el-
mordotta, hogy édesapja nemrégiben elkergette
a feleségét a háztól s e miatt örökös civakodás
volt közöttük. A gyilkosság elkövetésekor is e
miatt tüztek össze egymással s azzal védekeztek,
hogy erős felindulásában követte el borzalmas
tettet. A gyilkos fut letartóztatták.

Irodalom és művészet.

* **Hangverseny.** Teljesen üres nézőtér előtt
folyt le tegnap Klemens tenorista és Wil-
koff Keresztély fuvaloművész hangversenye. Nem
lep meg bennünket a multban tapasztaltak után,
hogy üres padoknak énekelnek a legelőkelőbb mű-
vészek is, de hogy ennyire üres maradjon a terem,
mikor két olyan vendég lép föl, kik ha nem is
elsőrangú erők, de zenéhez értő közönség érdeklő-
désére mindenesetre jogot tarthatnak, ezt még-
sem vártuk volna a nagybecskereki közönség-
től. Avagy azt akarjuk talán demonstrálni,
hogy kizárólag a műkedvelők produkciói
iránt érdeklődünk, ellenben éppenséggel nem
vagyunk kíváncsiak a hivatásos zenészek és
énekesek fellépése iránt? Bármint is álljon a
dolog, a tegnapi est balsikere nagyon elszomorító
azokra nézve, akik legutóbb zenei életünk fel-
lendülésében bíztak. Ami a hangversenyzőket
illeti, szívesen konstatáljuk, hogy Klemens ur
behizelgő lágy tenor hang felett rendelkezik s
ámbátor felső hangjainak fénye és zománca
nagyobbára elveszett, szép iskolázott éneke
kellemesen hat. A művész, ki egyébként magasfoku
indiszpozícióval küzdött, különösen Schubert
„Am Meer” című dalának érzéssel teljes elő-
adásért kapott őszinte, lelkes tapsot. Wilkoff
Keresztély kitűnő technikával játszott fuvalán
néhány darabot, melyért sűrű tetszésnyilvánítással
halmozta el a közönség.

* **Az Amatőr.** Harmadik évfolyamát zárja le
„Az Amatőr” most megjelent 18-ik száma. Az
Amatőr híven kitűzött programjához, kitűnő
esztétikai és szakcikkeivel, szebbnél-szebb, igazán
művészi illusztrációival fontos missiót teljesít
egy — nálunk még kevésbé fejlett, de a kül-
földön már virágzó — új művészetnek meghono-
sítása, terjesztése és főleg művészi irányba való
terelése tekintetében. Az Amatőr előfizetési ára
negyedévre 3 korona 50 fillér. Mutatványszámot
ingyen és bérmentve lüld a kiadóhivatal, ha
eziránt hozzá (Budapest, VII., Király-utca 89. sz.
alá) fordulnak.

Ferenchez, amelyben megköszönte neki
József főherceg halála alkalmából kifeje-
zett részvétét.

Husz millió jótékony célra.

Budapest, május 16. (A „Torontál” eredeti táv.) Mint Bécsből jelentik, a most
elhunyt Rothschild Náthán báró
végrendeletében 20 millió koronát hagyott
jótékony célra.

Norvégia függetlensége.

Budapest, június 16. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Stockholmból jelen-
tik, Oszkár király tárgyalása Anglia, Német-
ország és Oroszország diplomáciai képviselői-
vel, a körül forgott, hogy éljen-e Svéd-
ország fegyveres beavatkozással? Hír szerint
a diplomaták a békés elintézés, illetőleg
különváltást tanácsolták.

Budapest, június 16. (A „Torontál” eredeti távirata.) Krisztiániai jelentések sze-
rint a norvég sajtó nagyon higgadtan itéli
meg Oszkár királynak a storthinghoz inté-
zett levelét. A királynak azt az állítását,
hogy felelős tanácsadók és a törvényhozás
egyhangu határozata ellen is kormányoz-
hat, újabb bizonyosságul tekintik annak,
hogy az unió felbontására szükség volt.

Az orosz-japán háború.

Budapest, június 16. (A „Torontál” eredeti távirata.) Washingtoni jelentések
szerint Japán visszautasította azt a javas-
latot, hogy fegyverszünetre lépjen, azzal a
megokolással, hogy fegyverszünetben csak
békekonferencián lehet megállapodni.

Budapest, június 16. (A „Torontál” ered. távirata.) Legújabb szentpétervári je-
lentések szerint Oroszország irányadó köréi-
ben a legkomolyabban óhajtják a békét.
Éppen ezért valószínű, hogy a mostani
békeakció eredménnyel fog járni.

Határidő-üzet.

Budapest, június 16. (A nagybecskereki
Lloyd-társulat táv.) A mai tőzsdén az árak
kisebb-nagyobb mértékben csökkentek. Déli
zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (októberre)	15.66	—
Tengeri (júliusra)	15.08	—
Tengeri (májusra 1906.)	11.00	—
Rozs (októberre)	12.74	—
Zab (októberre)	11.00	—

Nyilttér.*

Selyem a divat!

Kérjen mintát következő tavaszi és nyári
újításainkból:
Mintázott Habutai, Radium, Taffetas camé-
léon, Rayé, Osbré, Ecossais, Broderie anglaise,
Musseline 120 cm széles, mét. 1-15 korona-
tól kezdve ruhákra, blúzokra alkalmas, fekete,
fehér, egyszínű és tarka.
Csak jóállás mellett szolid selyemszöveteket szál-
litunk közvetlen magánosokhoz vám- és portómentesen
a hazhoz szállítva.

Schweizer & Co., Luzern U/28. (Schweiz.)
Schweizer-Export — Königt. Hoflieferant

(147b-x.9)

Igyunk naponta borral, tejjel,
cognac-kal,
gyümölcszörpökkel rohitschi „Tempel-
forrást” és amellet, hogy rendkívül
üdítő, kellemes italt élvezünk, az elő-
nyünk is megvan, hogy a híres savanyu-
viz dietikus hatását érezzük, mely jó
étvágyban, könnyű emésztésben is
szabályozott anyagcserében nyilvánul.

(619/c-3.2)

* Az e rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a szerk.

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekről.

Érvényes 1905. május hó 1-től.

Érkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:

Temesvár, Verseez, Zsombolyáról: délelőtt 9 óra 33 p.
Pancsováról: délután 5 óra 40 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 22 p.; délután 5 óra 30 perc.
Szegedről: (motorkocsi) d. e. 9 óra 37 perc.
Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 58 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarra:

Zsombolyáról, Verseezről, Alibunárról és Temesvárról: este 8 óra 05 p.
Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 28 p.
Pancsováról: reggel 8 óra 27 p.
Zsombolyáról: (keskenyvágányú vonal) reggel 8 óra 23 p.; este 7 óra 05 p.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:

Pancsovára: délelőtt 8 óra 10 p.; este 7 óra 5 p.
Szeged—Budapestre: d. e. 10 óra 10 p.; este 6 óra 46 p.
Szegedre: (motorkocsi) d. u. 1 óra.
Nagykikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:

Zsombolya, Temesvár, Verseez: délután 4 óra 35 p.
Temesvár, Verseez, Antalfalva—Pancsova és Alibunárra: reggel 3 óra 33 p.
Zsombolyára: (keskenyvágányú vonal) reggel 3 óra 58 p.; délután 5 óra 25 p.
Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délelőtt 11 óra 38 p.

== Használt ==

boroshordók

megvételre kerestetnek.

Cím a kiadóhivatalban. 529-x.9

Tógyér község előjárósága.

1039/1905. szám.

555-1.1

Árverési hirdetmény

Ezennel közhírré tétetik, miszerint Tógyér községnek körülbelül 3000 holdnyi területén gyakorlandó vadászati jog 1905. évi július hó 13-án délelőtt 9 órakor Tógyér község tanácstermében tartandó nyilvános szóbeli árverés útján a legtöbbet ígérőnek 1905. évi augusztus 15-étől 1911. évi augusztus hó 14-éig terjedő 6 évre bérbe fog adni.

Kikiáltási ár évenkénti hasznobér gyanánt 200 korona, melynek 10%-ka bánatpénz fejében leteendő.

Jelen hirdetéssel az önálló vadászterületek nem értetnek.

Utóajánlatok figyelembe véve nem lesznek.

Egyéb feltételek naponta a hivatalos órákban a községi jegyzői irodában megtekinthetők.

Tógyér, 1905. évi június hó 13-án.

Teszling,
jegyző.

Kovács,
bíró.

Használt és gyárilag javított
cséplőgépek és lokomobilok

minden nagyságban kaphatók:

HEROLD FERENCNÉL

Nagybecskerek, Temesvári-ut 1615. szám.

395-50.46

Ajánlati hirdetmény.

A dinyási gör. kel. szerb egyházközség templomtető és toronytetőzetének, valamint a szükséges tatarozási munkálatoknak helyreállítása körüli és 9502 korona 15 fillér költséggel előirányzott bontási, ács, bádigos, cserépfedő és kőműves, galvánózás és aranyozási munkák elvállalása iránt folyó évi június hó 25-ik napján írásbeli ajánlati tárgyalás fog megtartatni. Terv, részletes költségvetés és szerződési minta a dinyási gör. kel. szerb egyházközség előjáróságánál betekinthező. Ugyanott befizetendő az előirányzott összegnek 5%-a bánatpénz gyanánt is.

Dinyáson, 1905. évi június hó 10-én.

Neczin Velyko,

(546-3.3)

elnök.

2934. tkvi szám. 1905.

555-1.1

Árverési hirdetmény s feltételek.

A perlaszi kir. jbiróság, mint tkvi hatóság az előterjesztett kérelem folytán Torontálvármegye összesített árvapénztára javára 1200 korona tőke, ennek 180 kor. lejárt és 1903. évi január 1-től járó 6% kamatai, 49 kor. 20 fillér és 33 korona már megállapított, 18 kor. 90 fillér jelenlegi s a még felmerülő költségek kielégítése végett az 1881: 60 t.-c. 144. §-a alapján és 146. §-a értelmében Stefanov Zsiván farkasdi lakos ellen az ezen kir. jbiróság területén Farkasd község határában fekvő és a farkasdi 957. számú tkvben foglalt:

1. 1. dülő 29. hrsz. 3 hold I. oszt. szántóra 1180 korona;
2. 2. dülő 29. hrsz. 1 hold 350 □-öl I. oszt. szántóra 480 korona;
3. 3. dülő 29. hrsz. 3 hold 450 □-öl I. oszt. szántóra 1290 korona;
4. 5. dülő 29. hrsz. 3 hold 1200 □-öl I. oszt. kaszálóra 674 korona;
5. 216. hrsz. 377 □-öl szőlőre 152 korona becsárban az árverést elrendeli s azt, valamint a megállapított feltételeket ezennel közhírré teszi.

A nyilvános árverés Farkasd község-házában 1905. évi július hó 4-ik napjának d. e. 9 órákor fog megtartatni a következő ugy a tkvi hivatalban, mint Farkasd községben kifüggesztett s megtekinthető feltételek mellett.

1. Kikiáltási ár a becsár.
2. Ezen árverésen a fenti ingatlanok a kikiáltási áron alól is el fognak adatni.
3. Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben vagy az óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni.
4. Vevő köteles a vételért 3 egyenlő részletben és pedig az első az árverés jogerőre emelkedésétől számított 15 nap alatt, a másodikat ugyanezen időtől számított 30 nap alatt s a harmadikat szintén azon naptól számított 45 nap alatt, minden egyes vételári részlet után az árverés napjától számítandó 5%-os kamatokkal együtt az antalfalvai kir. adóhivatalnál lefizetni.

A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámíttatni.

Kelt Perlaszon, 1905. évi április hó 1-én, a kir. járásbiróság mint tkvi hatóságnál.

Tóth,

kir. járásbíró.

A nagybecskereki szolgabírószágtól.

3867/1905.

547-3.3

Pályázat.

Nagybecskerek város X. kerületét képezett Felső-Muzslya külön nagyközséggé alakulván, a szervezett állásokra ezennel pályázatot hirdetek s felhívom mindazokat, kik ezen állásokat elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűleg felszerelt kérvényeiket hivatalomnál folyó évi június hó 25-ig annyi val is inkább adják be, mert az ezen tul beadottakat figyelembe részesíteni nem fogom.

Betöltendők lesznek: A jegyzői állás, segédjegyzői, irnok-végrehajtói és születésnöi állások,

J a v a d a l m a z á s :

Jegyzői állás:

1600 korona fizetés, természetbeni lakás vagy 200 korona lakbér, 150 korona utiátalány s az előfogatnak magáncélra való felhasználása. Anyakönyvvezetővé leendő kinevezetése esetén az ezen állással egybekötött tiszteletdíj és magánmunkálatokért a szabályrendeletileg megállapított díjak.

Segédjegyzői állás:

1000 korona fizetés, 120 korona lakbér, hivatalos utazásokkor 3 korona napidíj s az előfogatnak magáncélra való felhasználása, segédanyakönyvvezetővé leendő kinevezetése esetén az ezen állással egybekötött tiszteletdíj.

Irnok-végrehajtói állás:

800 korona fizetés.

Községi születésnöi állás:

300 korona fizetés és minden elsőszülött gyermek után egyszersmindenkorra 2 korona, a többi gyermek után 1 korona kezelési díj.

Nagybecskereken, 1905. június 9-én.

Daniel Ferenc,
főszolgabíró.

== Bámulatos olcsó ==
napernyők

== kaphatók most. ==

Félselyemből	4 kor.
Tiszta selyemből	6 "
Legfinomabb selyemből	9 "

Wéhner György

uri- és női divatáru házában
Nagybecskerek, Hunyady (fő)-utca.

(544-6.4)

Klári község előjáróságától.

Árlejtési hirdetmény.

Klári községe egy ártézi kut furatására árlejtést hirdet, mely 1905. évi július hó 2-án d. e. 9 órakor Klári község-házán fog megtartatni.

Kikiáltási ár 1400 korona.

Közelebbi feltételek a jegyzői hivatalban a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Klári, 1905. évi június hó 14-én.

Szabados Károly s. k., Faranov Jęfta s. k.,
jegyző. (554-3.1) bíró.

Hirdetések

felvétetnek a „TORONTÁL” kiadóhivatalában.